

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/184245,Uroczystosc-z-okazji-jubileuszu-90-rocznicy-urodzin-Emilii-Mackowiak-Honorowej-Prezes.html>
03.05.2024, 07:33

Uroczystość z okazji jubileuszu 90. rocznicy urodzin Emilii Maćkowiak, Honorowej Prezes Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Gdańsku - 28 kwietnia 2023

Prezes Emilię Maćkowiak uhonorował dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku dr Paweł Warot.

W Oddziale IPN w Gdańsku odbyła się uroczystość jubileuszu 90. rocznicy urodzin Emilii Maćkowiak - Honorowej Prezes Stowarzyszenia Gdańska Rodzina Katyńska. Honory gospodarza pełnił dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku, który wręczył jubilatce piękny bukiet kwiatów oraz odczytał okolicznościowy list:

W Pani długim i obfitującym w niezwykle wydarzenia życia jak w soczewce skupiła się dramatyczna, a nierzadko i bolesna historia naszej Ojczyzny. Urodziła się Pani w niepodległej Polsce, w stolicy województwa poleskiego - Brześciu nad Bugiem - jako córka Wojciecha Malinowskiego, kaprała artylerii w czasie wojny polsko-bolszewickiej, przodownika Policji Państwowej, podoficera Marynarki Wojennej Flotylli Pińskiej we wrześniu 1939 roku, jeńca obozu w Ostaszkowie, zamordowanego przez NKWD w Kalininie. W czasie pierwszej okupacji sowieckiej ukrywała się Pani z Matką i Bratem na Polesiu w obawie przed wywózką na Syberię, a po ponownym wkroczeniu Armii Czerwonej na ziemie wschodnie Rzeczypospolitej w 1944 roku - ekspatriowana w Łódzkie - doświadczyła Pani bolesnego rozstania z kresową Ojczyzną, ziemią dzieciństwa.

W latach pięćdziesiątych osiedliła się Pani w Gdańsku. Biorąc w 1980 roku udział w pamiętnych strajkach sierpniowych w Stoczni Gdańskiej jako delegatka do Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego, stała się Pani współuczestnikiem i świadkiem przełomowych wydarzeń w najnowszej historii Polski, Europy i świata. Przez całe lata osiemdziesiąte aktywnie działała Pani wraz z Córką w podziemnych strukturach NSZZ „Solidarność” Regionu Gdańskiego, uczestnicząc m.in. w kolportażu nielegalnych wydawnictw, co niejednokrotnie ściągało na Panią represje ze strony Służby Bezpieczeństwa. W mrocznych czasach ostatniej dekady komunizmu w Polsce współtworzyła Pani trójmiejskie środowisko Klubu Inteligencji Katolickiej, była również inicjatorką powstania Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Gdańsku.

Nosząc w sercu pamięć o zamordowanym Ojcu, od prawie czterech dekad z determinacją działa Pani na rzecz upamiętnienia Zbrodni Katyńskiej. Jako wytrwała strażniczka pamięci ofiar sowieckiego ludobójstwa zakładała Pani Federację Rodzin Katyńskich w Warszawie. Pani konsekwentne starania doprowadziły również do powstania Polskich Cmentarzy Wojennych w Katyniu, Miednym i Piąchatkach. Od 1990 roku pełni Pani funkcję Prezesa Gdańskiej Rodziny Katyńskiej (od 2012 roku – Prezesa Honorowego), jest Pani autorką monografii stowarzyszenia pt. „Prawda, pamięć i pojednanie. Gdańska Rodzina Katyńska 1988-2011”. Do dziś z pasją realizuje Pani projekt „Ocalić od zapomnienia”, którego wzruszającym dowodem są sadzone w pomorskiej ziemi drzewa życia – Katyńskie Dęby Pamięci.

Suwerenna Rzeczpospolita doceniła Pani wysiłek i poświęcenie – wśród przyznanych Pani laurów znalazły się m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Medal „Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej” oraz Medal „Pro Memoria”. Jest Pani również laureatką I edycji Nagrody Honorowej „Świadek Historii”, przyznanej przez Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej w 2014 roku.

Dzisiejszy jubileusz to szczególna sposobność, by wyrazić naszą wdzięczność za pracę i trud, jakie włożyła Pani w walkę o Polskę niepodległą i edukację kolejnych pokoleń rodaków. Życzymy Pani wielu sił, satysfakcji z wykonanej pracy i pogody ducha na kolejne lata. Wzór podstawy obywatelskiej, jakiego Pani była i jest żywym przykładem, to dla nas wszystkich lekcja, której nie sposób przecenić.

W uroczystości uczestniczyli także pracownicy Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Gdańsku: naczelnik Krzysztof Drażba oraz Bartosz Januszewski, a także Urszula Roguska, prezes Stowarzyszenia Miłośników Pieśni Patriotycznej, działającego przy Zespole Specjalnego Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 28 w Gdańsku, przyjaciółka Emilii Maćkowiak.

Emilia Maćkowiak urodziła się 6 maja 1933 roku w Brześciu nad Bugiem. Jest córką przodownika Policji Państwowej Wojciecha Malinowskiego, zamordowanego przez NKWD w

Twerze w kwietniu 1940 roku. W czasie okupacji sowieckiej ukrywała się z matką i bratem na Polesiu przed wywózką na Sybir. Po wojnie ekspatriowana w Łódzkie, w latach 50. osiedliła się w Gdańsku.

Brała udział w strajku sierpniowym 1980 roku w Stoczni Gdańskiej jako delegatka do Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego. W latach 80. aktywnie działała w strukturach NSZZ „Solidarność” Regionu Gdańskiego. Animatorka gdańskiego Klubu Inteligencji Katolickiej. W latach 1985-1989 inwigilowana przez Służbę Bezpieczeństwa.

Pani Emilia była inicjatorką powstania Gdańskiej Rodziny Katyńskiej w roku 1988, a następnie jej prezesem w latach 1991-2011. Jest autorką i współautorką książek i artykułów poświęconych tematyce katyńskiej, m.in. „Ocaleni z niepamięci. Losy polskich jeńców wojennych obozów NKWD w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku” (Gdańsk 2001).

Laureatka I edycji Nagrody Honorowej „Świadek Historii”, przyznanej przez Oddział IPN w Gdańsku w 2014 roku. Odznaczona między innymi Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2011).

[Zobacz poruszający film ze wspomnieniami Emilii Maćkowiak, córki zamordowanego w Twerze policjanta.](#)